

ระเบียบวิธีในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยระดับหมู่บ้านของจังหวัดพะเยา โดยมุ่งศึกษาถึงบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในชุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน นอกจากนั้นยังต้องศึกษาว่าการดำเนินงานตามโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้านของจังหวัดพะเยานั้น บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง เพื่อให้ข้อมูลที่จะได้รับมีความน่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาวิจัยดังนี้

3.1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้กำหนดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีการด้วยกัน กล่าวคือ

3.1.1 การวิจัยจากเอกสาร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน อันได้แก่ หนังสือสั่งการ คู่มือในการปฏิบัติงานจากกระทรวงมหาดไทย เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งนักวิชาการได้ทำวิจัยหรือแสดงความคิดเห็นไว้ นอกจากนั้นยังได้ค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์อันได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ ทฤษฎีการวินิจฉัยสั่งการ แหล่งข้อมูลที่ใช้ค้นคว้าได้มาจาก ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และข้อมูลจากการปกครองจังหวัดพะเยา

การศึกษาจากเอกสารนี้ใช้เวลานับแต่เริ่มแรกของการศึกษาจนกระทั่งเสร็จสิ้นการวิจัย ใช้เวลานานประมาณ 1 ปี

3.1.2 การวิจัยภาคสนาม ในการวิจัยภาคสนามนี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ และการสอบถามความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยดังกล่าวคือ ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ส่วนการใช้แบบสอบถามนั้นใช้สอบถามความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ประจำชุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน และสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เพื่อประเมินผลโครงการฯ การวิจัยภาคสนามนี้กระทำในพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยดำเนินตั้งแต่เดือนมกราคม-พฤษภาคม 2535 รวมระยะเวลาประมาณ 5 เดือน

3.2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

3.2.1 เจ้าหน้าที่ระดับผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

3.2.2 เจ้าหน้าที่ประจำชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้าน

3.2.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน

การที่นำเอาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับจังหวัดและอำเภอมาเป็นประชากรในการวิจัยนั้นก็เนื่องจาก ข้าราชการต่าง ๆ เหล่านี้จะได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด จ่าจังหวัด ป้องกันจังหวัด นายอำเภอ ล้วนแต่เป็นข้าราชการระดับสูงซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการวินิจฉัยสั่งการ การกำหนดนโยบาย การควบคุมตรวจสอบการทำงาน และการติดตามประเมินผลโครงการฯ ดังนั้นบทบาทของข้าราชการเหล่านี้จึงย่อมจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินโครงการฯ ด้วยเหตุนี้การได้รับทราบข้อมูลจากข้าราชการในกลุ่มนี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดพะเยาอย่างมาก

ส่วนการนำเอาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติประจำชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้านมาเป็นหน่วยในการวิจัยนั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โดยตรง ดังนั้นการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน ทิศนคติที่มีต่อโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานจากกลุ่มนี้ ย่อมทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปยืนยันกับข้อมูลที่รับจากกลุ่มแรกได้ อันจะทำให้งานวิจัยเกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ส่วนการสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบล หมู่บ้านนั้น เพื่อให้ทราบ ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านอย่างไร และ โครงการนี้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงไรหรือไม่

3.3. พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดให้จังหวัดพะเยาเป็นพื้นที่ในการศึกษา การที่ใช้จังหวัดพะเยาก็นื่องจากพิจารณาเห็นว่า เป็นจังหวัดที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก ประกอบไปด้วย 7 อำเภอ และมีเขตเลือกตั้งทั้งจังหวัดเพียง 1 เขตเลือกตั้ง นอกจากนั้นลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจของประชาชนภายในจังหวัดก็ไม่แตกต่างกันมากนัก และที่สำคัญก็คือเป็นจังหวัดที่ผู้ศึกษา วิจัยรับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยจำจังหวัดพะเยา ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา ดังนั้นจึงรู้จักกับ ข้าราชการผู้รับผิดชอบโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยจังหวัดพะเยาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงมีความ เชื่อมั่นว่าผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลจากบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ยากนัก และเชื่อ มั่นว่าบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะมีความไว้วางใจต่อผู้ศึกษาวิจัย อันจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับตรงกับความเป็นจริง มีความน่าเชื่อถือ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยมากที่สุด

3.4. การกำหนดขนาดประชากรตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรในการศึกษาทั้งหมดของจังหวัดพะเยามีดังนี้²⁸

3.4.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับจังหวัด จำนวน 4 คน (ผู้ว่า-
ราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด จำจังหวัด ป้องกันจังหวัด

3.4.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับอำเภอ จำนวน 7 คน (นายอำเภอ
รวม 7 อำเภอ

3.4.3 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามโครงการฯ (ชุด ผปม.) จำนวน 650 คน (ใช้การ
สอบถามความคิดเห็นเฉพาะหัวหน้าชุดฯ)

3.4.4 ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งจังหวัด จำนวน 314,755 คน

²⁸ ข้อมูลจากที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา (เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2535)

จากข้อมูลประชากรทั้งหมดข้างต้น สามารถที่จะกำหนดขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

- 1) ขนาดตัวอย่างของผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด ใช้ประชากรที่มีอยู่ทั้งหมดจำนวน 4 คน ในการศึกษา
 - 2) ขนาดตัวอย่างของผู้รับผิดชอบโครงการระดับอำเภอ ใช้ประชากรที่มีอยู่ทั้งหมดจำนวน 7 คน ในการศึกษา
 - 3) ขนาดตัวอย่างของผู้ปฏิบัติตามโครงการฯ (ชุด แผนม.) ใช้จำนวนตัวอย่างจำนวน 164 ชุด (หัวหน้าชุด ตามหลักของ Backstrom และ Hursh ที่กำหนดวิธีการไว้ว่า ถ้าประชากรที่ต้องการศึกษามีอยู่จำนวนหลักร้อย ให้ใช้จำนวนตัวอย่าง 25%)²⁹
 - 4) ขนาดประชากรตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน 400 ตัวอย่าง (ตามสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างที่ว่า ถ้าประชาชนที่ต้องการศึกษามีมากกว่า 100,000 ขึ้นไป และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ใช้ขนาดตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง)³⁰
- โดยสรุปแล้ว ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะใช้ประชากรตัวอย่างในการศึกษารวมทั้งสิ้น จำนวน 575 ตัวอย่าง ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด 4 ตัวอย่าง
- 2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ 7 ตัวอย่าง
- 3) หัวหน้าชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน จำนวน 164 ตัวอย่าง
- 4) ประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน 400 ตัวอย่าง

3.5. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ใช้ประชากรที่มีอยู่ทั้งหมดในการศึกษา ดังนั้น การสุ่มตัวอย่างจึงจะกระทำในกลุ่มของหัวหน้าชุด

²⁹ จักรพันธ์ วงษ์บุรณาวาทย์, เทคนิคการวิจัยทางรัฐศาสตร์, ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม, หน้า 46.

³⁰ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคม สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531, หน้า 296.

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน และในกลุ่มของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้น โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

จังหวัดพะเยามีตำบล หมู่บ้าน ประชากรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แยกออกเป็น
รายอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนชุด ผปม.	จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
เมือง	14	161	161	101,771
แม่ใจ	6	58	58	20,332
ดอกคำใต้	10	114	114	49,940
จุน	5	63	63	35,624
เชียงคำ	14	148	148	62,700
ปง	7	77	77	31,546
เชียงม่วน	3	25	25	12,862
รวม	59	650	650	314,755

จากนั้น ก็กระจายประชากรตัวอย่างของหัวหน้าชุด ผปม. และประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามสัดส่วนของแต่ละอำเภอ ดังนั้น เราจะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มดังนี้

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อำเภอ	จำนวนหัวหน้าชุด ผปม.	จำนวนประชากรผู้มี สิทธิ์เลือกตั้ง	จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ	
			ระดับจังหวัด	ระดับอำเภอ
เมือง	41	130		
แม่ใจ	15	25		
ดอกคำใต้	29	64		
จุน	16	45		
เชียงคำ	38	80		
ปง	19	40		
เชียงม่วน	6	16		
รวม	164	400	4	7

ในการสุ่มตัวอย่างหัวหน้าชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) ของแต่ละอำเภอนั้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกระจาย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

ในการสุ่มตัวอย่างประชากรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละอำเภอนั้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยส่งพนักงานสัมภาษณ์ออกสอบถามความคิดเห็นประชาชนที่มาติดต่อราชการ ณ ที่ว่าการอำเภอของแต่ละอำเภอจนครบตามจำนวนที่กำหนด

3.6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ การสัมภาษณ์ และใช้การสอบถามความคิดเห็น ในการสัมภาษณ์นั้น ใช้แบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยฯ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รวม 11 คน ส่วนการใช้แบบสอบถามนั้น ใช้

กับเจ้าหน้าที่ประจำชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้าน และใช้สอบถามจากประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง โดยแบบสอบถามของทั้งสองกลุ่มนั้นเป็นแบบสอบถามคนละชุดแยกออกจากกัน

ทั้งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามดังกล่าวนั้น ก่อนที่จะนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและชี้จุดบกพร่องของคำถามก่อน และได้นำกลับมาแก้ไข และได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้วิจารณ์ข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงทำการแก้ไขเป็นครั้งที่สอง เมื่อแก้ไขเสร็จแล้วจึงนำไปทดสอบเบื้องต้นกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบฯ ชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (อปม.) และประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 22 คน ปรากฏว่าคำถามส่วนใหญ่เป็นที่เข้าใจ จึงได้นำมาแก้ไขถ้อยคำต่าง ๆ ให้ชัดเจนเข้าใจง่ายขึ้น เมื่อมั่นใจว่าแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามมีคุณภาพดีแล้วจึงนำมาใช้ทดสอบกับประชากรจริง

3.7. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัย ได้ออกรวบรวมข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม ถึง เดือนพฤษภาคม 2535 รวมระยะเวลาประมาณ 5 เดือน ได้รับข้อมูลครบถ้วนในทุกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้รวบรวมข้อมูลที่ได้รับ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอนำมาวิเคราะห์ โดยใช้ทฤษฎีการวินิจฉัยสั่งการและทฤษฎีขั้นบันไดเข้ามาประยุกต์และอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มของชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยและประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งนั้น ได้รวบรวมคำตอบทั้งหมดที่ได้รับในรูปของการแจกความถี่และประเมินค่าของข้อมูลออกมาในรูปของร้อยละ (%) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยละเอียดโดยการนำคำตอบที่ได้รวบรวมไว้มาตรวจสอบยืนยันกัน โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีทั้ง 3 กรอบเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลออกมาในรูปของตาราง โดยจัดกลุ่มของคำถามคำตอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.8. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 12 เดือน ตุลาคม 2534 ถึง เดือนกันยายน 2535 โดยมีรายละเอียดดังนี้

	ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มี.ค.	เม.ย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.
1. ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	***											
2. เขียนโครงร่าง	*****											
3. เสนอโครงร่าง		***										
4. ออกแบบสัมภาษณ์สอบถาม			**									
5. รวบรวมข้อมูล				*****								
6. วิเคราะห์ข้อมูล								*****				
7. เขียนรายงานการวิจัย									*****			
8. เสนอผลการวิจัย											***	
9. ปรับปรุงแก้ไข											***	
10. พิมพ์ฉบับสมบูรณ์												***